

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF ENTREPRENEURSHIP CHARACTERISTICS OF HEALTH SERVICES VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

Fatma Hastaoğlu

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Programları Bölümü, Sivas, Türkiye

ÖZ

Amaç: Bu çalışma Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı desende planlandı. Araştırmanın evrenini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören tüm öğrenciler, örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden 391 öğrenci oluşturdu. Verilerin toplanmasında, literatür doğrultusunda hazırlanan ve öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlayan Katılımcı Değerlendirme Formu ve Girişimcilik Hisleri ve Girişimcilik Potansiyeli Ölçeği kullanıldı. Araştırmanın uygulanabilmesi için gerekli yasal ve etik izinler alınıp, online anket uygulama yöntemiyle çalışma tamamlandı.

Bulgular: Çalışmaya 391 öğrenci katılım gösterdi, veriler SPSS 23.0 paket programına girilerek, istatistiksel analizler yapıldı. Çalışmaya katılan 391 öğrenciden büyük çoğunluğunun (%75.7) kadın, 20-22 yaş aralığında (69.8), birinci sınıf öğrencisi (70.1) ve okuduğu bölümü kendi isteğiyle seçtiği (%86.7) görüldü. Öğrencilerin girişimcilik puanlarına bakıldığında, 91.50 ± 16.73 ölçek puanı ve Girişimcilik Potansiyeli alt boyutunda ise 29.07 ± 6.55 ölçek puanı aldıkları görüldü.

Sonuç: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri ve potansiyellerinin yüksek olduğu belirlenen sonuçlar doğrultusunda, sağlık alanında farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin yüksek olmasının sağlık hizmetlerinin kalitesini artırabileceği, bakım alanına yeni bakış açıları kazandırabileceği ve hasta-sağlık çalışanı ilişkilerini kuvvetlendirebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Hizmetleri, Öğrenci, Girişimcilik

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to determine the entrepreneurial characteristics of Sivas Cumhuriyet University Health Services Vocational School students.

Method: The research was planned in descriptive design. The population of the study consisted of all students studying at Sivas Cumhuriyet University Vocational School of Health Services, and the sample consisted of 391 students who agreed to participate in the study. Participant Evaluation Form and Entrepreneurial Feelings and Entrepreneurial Potential Scale, which were prepared in line with the literature and aimed to determine the socio-demographic characteristics of the students, were used to collect the data. The necessary legal and ethical permissions were obtained for the implementation of the research, and the study was completed with the online survey method.

Results: 391 students participated in the study, the data were entered into the SPSS 23.0 package program and statistical analyzes were made. It was seen that the vast majority (75.7%) of the 391 students participating in the study were female, between the ages of 20-22 (69.8), first-year students (70.1) and chose the department they studied voluntarily (86.7%). Considering the entrepreneurship scores of the students, they got a scale score of 91.50 ± 16.73 and a scale score of 29.07 ± 6.55 in the Entrepreneurship Potential sub-dimension.

Conclusion: In line with the results determined that the entrepreneurial characteristics of the students and their potential are high, it is thought that the high entrepreneurship characteristics of the students studying in different departments in the field of health can increase the quality of health services, gain new perspectives in the field of care and strengthen the patient-health worker relations.

Key Words: Health Service, Student, Entrepreneurship

GİRİŞ

İnovasyon (yenilik); yeni ve değerli bir bilgiyi veya düşünceyi, ürün, süreç veya hizmet olarak doğru olan zamanda somutlaştırmak ve toplumsal fayda haline dönüştürmektir [1]. 1980’de inovasyon anlamında yaşanan en değerli gelişme, batının özelliği olan “girişimcilik ve yaratıcılık” ile doğunun özelliği olan “takım çalışmasını” bağdaştırmak olmuştur [2]. Girişimcilik, yaratıcı bir insan faaliyeti olup, bir organizasyonu kurma ve bu organizasyonu harekete geçirme aşamasıdır [3]. Günümüzde bilim, teknoloji,

ekonomi alanında yaşanan gelişmeler ve istihdamı arttırmak için yapılan çalışmalar göz önüne alındığında, yaşam kalitesini arttırmaya yönelik faaliyetleri içinde barındıran girişimcilik kavramı çağımızın yükselen bir değeridir [4]. Girişimciliğin; kontrol odaklılık, girişimcilik eğilimi, yenilik ve yaratıcılık, kendine güven, başarıya ihtiyacı, risk alma, belirsizliğe karşı tolerans gibi diğer faktörleri barındırdığı söylenebilir [5]. Girişimcilik tanımlarında birçok ortak kavram bulunmasına rağmen bazı bilim adamlarının farklı kavramları

Makale Bilgisi/Article Info

Yükleme tarihi/Submitted: 26.07.2022, **Revizyon isteği/Revision requested:** 09.08.2022, **Son düzenleme tarihi/Last revision received:** 02.09.2022,

Kabul/Accepted: 06.09.2022

Sorumlu yazar/Corresponding author: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Programları Bölümü, Sivas, Türkiye

Email: fhastaoğlu@cumhuriyet.edu.tr

tanım içerisine ekledikleri görülmektedir. Bu açıklamalarda girişimcilikte bireylerin risk üstlenmesi yeterli görülürken, başka bir açıklamada aynı bireylerin yönetici yeteneklerine de sahip olması gerektiği ifade edilmiştir [6].

Artan ve yaşlanan nüfusa birlikte sağlık hizmetlerinin sağlanması, yaygınlaştırılması ve finansmanı kamu harcamalarında önemli yer tutarak, sağlık ve sosyal güvenlik sistemlerinin sürdürülebilirliğini zorlaştırmaktadır [7]. Gelir seviyesinin yükselmesiyle birlikte daha kaliteli sağlık hizmetine olan talep artmaktadır. Bu gelişmelere paralel olarak, ülkeler sağlık sigortası sistemlerinin giderek yaygınlaştırılması ve tüm toplumun kapsanması hedeflemektedir. Taleple birlikte artan sağlık harcamaları, sektörde maliyetlerin kontrolü ve verimlilik arayışlarını beraberinde getirmektedir [8].

Girişimcilik, ekonomik değeri olan mal veya hizmetlerin üretildiği ve ekonomik fırsatların yeni değerlere dönüştürüldüğü organize yapılar olup bireysel iş kurma sürecini ifade eder. Literatürde girişimcilik özellikleri olarak kişiliğin, çok önemli olduğunu vurgulayan çalışmalar vardır [9,10]. Farklı iş kollarında ve meslek gruplarında girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri ile ilgili çalışmalar olmasına rağmen sağlık örgütlerinde bu kavram oldukça yenidir. Sağlık hizmetlerindeki hızlı değişim ve hizmetlere ulaşımın kolaylaştırılması maliyetlerde büyük artışlar meydana getirmiş ve bu artışlar sosyal güvenlik kurumları ve devlet bütçesi üzerinde önemli baskılara neden olmaya başlamıştır [11].

Dünya çapında ekonomik anlayışlarda meydana gelen değişiklikler, nihai olarak hür teşebbüsün oldukça önemli bir konumda yer almasını beraberinde getirmiştir. Hükümetler birçok üretim alanını özel sektöre bırakırken, yalnızca ekonomik yaşamın altyapısını sağlama görevini üstlenmeye başlamıştır [12]. Bu anlamda, sağlık alanında girişimcilik potansiyellerinin belirlenmesi adına yapılmış çalışmalar olmasına karşın, örneklem büyüklüğü ve sağlık teknikerliği boyutunda değerlendirildiğinde, literatürde yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Üniversitelerin girişimcilikte önemli bir rol üstlenmeye başlaması ile bu alanda öğrencilerin eğilimlerini belirlemek de oldukça önemli bir hale gelmiştir. Türkiye’de yapılan çalışmalarda, özellikle girişimcilik eğitiminin çıktıları üzerine yoğunlaşmıştır [13,14].

Bu doğrultuda özellikle üniversite eğitiminde, öğrencilerin girişimcilik özelliklerini geliştirme yönünde bir istek olduğu göze çarpmaktadır. Bu çalışmanın amacı, dünyadaki bu eğilimler çerçevesinde, sağlık alanında ön lisans programlarında eğitim almakta olan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemektir.

YÖNTEM

Tanımlayıcı olarak planlanan çalışmamızda, etik kurul onayını takiben Şubat 2022- Haziran 2022 tarihleri arasında Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda (SHMYO) öğrenim gören tüm öğrenciler çalışmanın evrenini oluşturdu. Çalışma evrenini oluşturan öğrenci sayısı 2223 olup, basit rastgele örneklem yöntemiyle, çalışmaya katılmaya gönüllü tüm öğrenciler çalışmaya dahil edildi. Örneklem belirlerken, minimum ulaşılması gereken öğrenci sayısına ulaşabilecek şekilde, katılıma gönüllü tüm öğrenciler alındı. Saunders ve ark. tarafından 2000’de yayınlanan %95 Güven Düzeyinde Farklı Anakütle Büyüklükleri için Örnek Hacimler Tablosunda evren sayısı ve %5 hata marjına göre minimum öğrenci sayısınının 322 olabileceği tabloya göre hedef belirlendi ve 391 öğrenci araştırmamıza katılmaya gönüllü oldu [15]. Cohen’ s d değeri ve power teste göre örneklem belirlemediğimiz için bu değerlere çalışmamızda yer verilmedi.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan Katılımcı Değerlendirme Formu ve Girişimcilik Hisleri ve Girişimcilik Potansiyeli Ölçeği kullanıldı.

Katılımcı Değerlendirme Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan form, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini içeren 12 sorudan oluştu.

Girişimcilik Hisleri ve Girişimcilik Potansiyeli Ölçeği: Girişimcilik hislerini ölçmek amacıyla kullanılan ölçekte iki alt boyut bulunmaktadır.

Girişimcilik Hisleri alt boyutunda İçsel Kontrol Hissi, Bağımsızlık Arzusu, Risk Alma Eğilimi yer alırken diğer alt boyut Girişimcilik Potansiyeli alt boyutu olup 8 sorudan oluşmaktadır. Girişimcilik hislerini ölçmek amacıyla geliştirilen bu ölçek “hiç katılmıyorum” dan, “tamamen katılıyorum” a kadar değişen cevaplar içeren, 5 maddeli bir ölçektir. Girişimcilik hislerini ölçmeyi amaçlayan ölçek ergenlerden yetişkinlere kadar tüm yaşlara uygundur. Ölçekten alınan puanın düşük olması girişimcilik hislerinin düşük olduğunu göstergesi olarak kabul edilmektedir. Ölçeğin cronbach alpha katsayısı 0.873 bulunmuştur. Ölçekten alınan puan arttıkça girişimcilik hisleri artmaktadır. Girişimcilik hisleri ölçeğinin kullanıldığı çalışmalar değerlendirildiğinde genellikle üniversite öğrencilerinin girişimcilik hislerinin ölçülmesi amacıyla kullanıldığı görülmektedir. Girişimcilik hisleri ölçeği alt boyutları: 4 madde olup ilk üç madde olan içsel kontrol hissi, bağımsızlık arzusu, risk alma eğilimi girişimcilik özellikleri alt boyutunda ele alınıp ikinci alt boyut olarak girişimcilik potansiyeli olarak belirlenmiştir. Girişimcilik hisleri ve girişimcilik potansiyeli ölçeğinin girişimcilik hisleri alt boyutunun 3 maddesinden ilkinin içsel kontrol hissi oluşturmaktadır. Girişimcilik literatürünün birçoğu önemli bir girişimsel karakteristik olarak risk almaya işaret etmektedir. Bir kişinin risk alma eğilimi belirsiz karar verme şartlarında şans almaya doğru eğilimi olarak tanımlanabilmektedir. Girişimcilik hisleri ve girişimcilik potansiyeli ölçeğinin ilk alt boyutunun ikinci maddesi olarak ele alınmaktadır. Bağımsızlık arzusu belki de girişimcinin başka gelir elde etme yolları varken neden bir girişimde bulunarak risk aldığı açıklayan en önemli özelliktir. Girişimcilik hisleri ve girişimcilik potansiyeli ölçeğinin ilk alt boyutunun üçüncü maddesi olarak ele alınmaktadır. Girişimcilik potansiyeli girişimcinin başarılı olabileme ihtimalidir. Burada başarı beklentisi girişimcinin azmi, enerjisi, mali gücü, bilgi ve tecrübe birikimi gibi özellikleri ile bağlantılıdır. Girişimcilik hisleri ve girişimcilik potansiyeli ölçeğinin ikinci alt boyutudur.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı alınıp, daha sonra da Sivas Cumhuriyet Üniversitesi SHMYO Müdürlüğünden kurum izni alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra Katılımcı Değerlendirme Formu ve Girişimcilik Hisleri ve Girişimcilik Potansiyeli Ölçeği SHMYO’da eğitim gören öğrencilerin tamamına uygulanmıştır.

İstatistiksel Analiz

Verilerin istatistiksel değerlendirmesinde SPSS 22.0 paket program kullanıldı. Verilerin normalliğine Kolmogorov-Smirnov testi ile bakıldı. Bireylerin tanıttıcı özelliklerinin incelenmesinde sayı, yüzde değerleri kullanılırken, sürekli değişkenler ve ölçüm verilerinde ortalama±standart sapma kullanıldı. Veriler, parametrik şartlar sağlanıyorsa bağımsız iki grup için independent sample t test, Mann Whitney U, Kruskal Wallis ile analiz edilerek, yanılma düzeyi 0.05 olarak alındı.

Etik Onay

Çalışmanın yapılabilmesi için gerekli etik kurul onayı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulundan alındı (Onay tarihi 28.01.2022-Karar no: 46).

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri Tablo 1’de verildi. Buna göre, öğrencilerin %75.7’si kadın ve %69.8’i 20-22 yaş aralığındaydı. Eczacılık (%11.5), Yaşlı Bakım (%13.8) ve Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik öğrencilerinin (%10.5) yüksek oranda

katılım gösterdiği belirlendi. Öğrencilerin %70.1'inin birinci sınıf, annelerinin öğrenim durumlarının büyük çoğunlukla ilköğretim mezunu (%46.0) iken, babalarının öğrenim durumlarının (%31.2) çoğunluğunun ise lise mezunu olduğu tespit edildi. Öğrencilerin yüksek oranda yurttan kaldıkları (51.9), büyük bir kısmının okudukları bölümü kendi isteğiyle seçtikleri (%86.7) ve okudukları bölümü kendilerine uygun gördükleri (%86.2) belirlendi.

Tablo 1. Öğrencilerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin yüzde dağılımları

Sosyo-demografik Özellik		n	%
Cinsiyet	Kadın	296	75.7
	Erkek	95	24.3
Yaş Grubu	17-19	85	21.7
	20-22	273	69.8
	23 ve üzeri	33	8.4
	Anestezi	32	8.2
Okuduğunuz Program	Eczacılık	45	11.5
	Odyometri	12	3.1
	Yaşlı Bakım	54	13.8
	Çocuk Gelişimi	10	2.6
	İlk Acil	31	7.9
	Ağız Diş	20	5.1
	Ameliyathane	18	4.6
	Diyaliz	28	7.2
	Diş Protez	14	3.6
	Fizyoterapi	27	6.9
	Tıbbi Görüntüleme	29	7.4
	Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	41	10.5
	Tıbbi Laboratuvar	30	7.7
	Sınıf	1.Sınıf	274
2.Sınıf		117	29.9
Anne Öğrenim Durumu	Okuryazar değil	36	9.2
	Okuryazar	14	3.6
	İlkokul	180	46.0
	Ortaokul	73	18.7
	Lise	65	16.6
	Üniversite	23	5.9
Baba Öğrenim Durumu	Okuryazar değil	3	0.8
	Okuryazar	8	2.0
	İlkokul	114	29.2
	Ortaokul	95	24.3
	Lise	122	31.2
Kalınan Yer	Üniversite	49	12.5
	Aile yanında	161	41.2
	Yurttan	203	51.9
	Arkadaşlarla	18	4.6
Okuduğunuz programı kendi isteğinizle mi seçtiniz?	Akraba Yanında	9	2.3
	Evet	339	86.7
	Hayır	52	13.3
Okuduğunuz programın size uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	337	86.2
	Hayır	54	13.8

Girişimcilik Hisleri ve Girişimcilik Potansiyeli Ölçek ve Alt Boyutları Puan Ortalamaları Tablo 2'de verildi. Buna göre; Girişimcilik puan ortalaması 91.50±16.73 olarak belirlendi.

Alt boyutlarda ise, İçsel Kontrol alt boyutunun 22.50±4.75, Bağımsızlık alt boyutunun 17.90±3.39, Risk Alma alt boyutunun 21.94±5.33 ve Girişimcilik Potansiyeli alt boyutunun 29.07±6.55 olduğu belirlendi.

Tablo 2. Girişimcilik Hisleri ve Girişimcilik Potansiyeli Ölçek ve alt boyutları puan ortalamaları

Ölçek- Ölçek Alt Boyutu	Ort±SS	Min	Maks
Girişimcilik Ölçek Puanı	91.50±16.73	27.00	135.00
İçsel Kontrol	22.50±4.75	7.00	35.00
Bağımsızlık	17.90±3.39	5.00	25.00
Risk Alma	21.94±5.33	7.00	35.00
Girişimcilik Potansiyeli	29.07±6.55	8.00	40.00

Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile Girişimcilik Ölçek Puanı Karşılaştırması Tablo 3'te verildi. Buna göre sağlık eğitimi alan öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları ve okudukları bölüm ile girişimcilik hisleri ölçek puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardı. Erkek öğrencilerin girişimcilik puan ortalamaları, kız öğrencilerden daha yüksekti ve istatistiksel olarak anlamlıydı ($p<0.05$). Benzer şekilde yaş grupları ile girişimcilik arasında da istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulundu. Öğrencilerin yaşları arttıkça girişimcilik özelliklerinde de artış görüldü ($p<0.05$). Okudukları program bazında değerlendirilecek olursa, Ağız Diş Sağlığı programı öğrencilerinin Girişimcilik Ölçek Puanlarının, diğer programlarda okuyan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu ve bu öğrencileri Tıbbi Görüntüleme ve Ameliyathane programı öğrencilerinin takip ettikleri görüldü ($p<0.05$).

TARTIŞMA

Sağlık eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik potansiyellerinin belirlenmesi adına yapmış olduğumuz bu çalışmada, öğrencilerin girişimcilik ölçek puanları 91.50±16.53 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, sağlık eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu, girişimcilik özelliklerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde yapılmış çalışmalara bakıldığında, sağlık alanında öğrencilerde girişimcilik özelliklerinin yüksek olduğu, çalışmamıza paralel sonuçlar gösterdiği görülmektedir [8,13].

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun kız öğrencilerden oluştuğu ve literatürde girişimcilik üzerine yapılmış çalışmaların pek çoğunda kız öğrenci sayısı fazla iken [17,18], yapılan başka bir çalışmada erkek öğrenci sayısının fazla olduğu örnekleme çalışılmıştır [19]. Cinsiyetin girişimcilik hisleri ile arasındaki istatistiksel ilişkiye bakıldığında ise erkeklerde girişimcilik hislerinin daha yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Literatürde Söyler ve Cavmak da benzer sonuçlar bularak, erkek öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin daha yüksek olduğunu saptamışlardır [18]. Oysa Bahar ve ark. hemşireler üzerinde yapmış olduğu çalışmada, girişimcilik hisleri ile cinsiyet arasında bir ilişki olmadığını belirlemiştir [17]. Literatürde, girişimcilik hislerinin erkeklerde daha yüksek olması, erkeklerin çalışma hayatındaki yerine bağlanabilmekle birlikte sağlık alanında kadın-erkek çalışan sayısı arasındaki eşitlik, çalışma sonuçlarında da farklılıklar göstermektedir. Bazı çalışmalarda erkeklerde girişimcilik özellikleri yüksek çıkarken, bazı çalışmalarda istatistiksel olarak anlamlı fark görülememektedir.

Öğrencilerin yaş gruplarına bakıldığında ise cinsiyette olduğu gibi, yaş gruplarının da girişimcilik hisleri üzerine etkili olduğu ve istatistiksel olarak aradaki farkın önemli olduğu belirlenmiştir. Literatürde yapılmış çalışmalara bakıldığında, yaş ile girişimcilik arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır [17]. Ancak çalışmamızda, yaş grubu arttıkça girişimcilik ölçeği puanının da belirgin biçimde arttığı ve istatistiksel olarak bu değişimin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Sağlık yönetimi ya da hemşirelik öğrencileri için girişimcilik özelliklerinin değerlendirildiği çalışmalar yapılmış olmasına karşın, sağlıkta ara eleman olarak değerlendirilen sağlık teknikerlerinin girişimcilik özellikleri daha önce çalışılmamıştır. Okulumuz, sağlık alanında önlisans programlarının sayısı ve niteliği açısından oldukça geniş öğrenci profiline sahiptir ve farklı sağlık programları arasında yapılan değerlendirmede öğrencilerin okudukları bölümün de girişimcilik hisleri üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile girişimcilik ölçek puanı karşılaştırması

Sosyo-demografik Özellik	Ort±SS	İstatistiksel Test	
Cinsiyet	Kadın	90.00±16.41	
	Erkek	96.16±16.94	p=0.02*
Yaş grubu	17-19	90.28±16.62	
	20-22	91.06±16.57	F= 0.05*
	23 ve üzeri	98.24±17.27	
	Anestezi	90.37±20.68	
Okuduğunuz bölüm	Eczacılık	86.40±19.26	
	Odyometri	85.25±19.29	
	Yaşlı Bakım	96.40±15.11	
	Çocuk Gelişimi	93.40±20.58	
	İlk Acil	87.16±14.55	
	Ağız Diş	97.45±15.51	
	Ameliyathane	96.83±11.58	F= 0.04*
	Diyaliz	87.53±14.00	
	Diş Protez	92.71±15.22	
	Fizyoterapi	87.22±15.11	
	Tıbbi Görüntüleme	95.29±14.52	
	Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik	92.58±18.61	
	Tıbbi Laboratuvar	91.50±16.17	
	Sınıf	1.Sınıf	92.04±17.56
2.Sınıf		90.24±14.60	p=0.016
Anne öğrenim durumu	Okuryazar değil	89.16±17.65	
	Okuryazar	94.78±18.20	
	İlkokul	90.68±16.00	F= 0.16
	Ortaokul	92.87±16.57	
	Lise	90.01±18.32	
Baba öğrenim durumu	Üniversite	99.39±14.58	
	Okuryazar değil	100.33±11.15	
	Okuryazar	92.12±21.31	
	İlkokul	89.78±17.86	F=0.36
	Ortaokul	89.96±14.26	
Kalınan yer	Lise	92.68±17.10	
	Üniversite	94.87±16.85	
	Aile yanında	92.44±17.30	
	Yurtta	91.05±15.64	F=0.37
Kendi isteğinizle mi seçtiniz?	Arkadaşlarla	89.38±23.22	
	Akraba Yanında	89.00±17.06	
	Evet	91.68±16.23	p=0.10
Sizce bölüm size uygun mu?	Hayır	90.32±19.83	
	Evet	91.91±16.36	p=0.41
Hayır	88.92±18.85		

*p<0.05

Ağız Diş Sağlığı, Tıbbi Görüntüleme ve Anestezi programları gibi bağımsız rollerini ön plana çıkarabilecekleri programlarda okuyan öğrencilerin girişimcilik hislerinin daha yüksek olduğu ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bir diğer deyişle, öğrencilerin okudukları program, girişimcilik özelliklerini etkilemektedir.

Bununla birlikte, literatürde girişimcilik özelliklerini etkileyen önemli etkenler arasında, öğrencilerin anne-babasının öğrenim durumları olduğu görülmüştür. Ancak çalışmamızda gerek anne gerekse babanın öğrenim durumunun girişimcilik hislerini etkilemediği belirlenmiştir. Aynı şekilde, öğrencilerin öğrenim süresi boyunca kaldıkları yer, bölümü kendi istekleriyle seçip seçmemeleri ve bölüme kendilerini uygun görüp görmemeleri ile girişimcilik hisleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Abishov ve ark.'nın öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde ailesel özelliklerin etkilerini incelediği çalışmada babanın öğrenim durumunun öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkilediğini ancak annenin eğitim durumunun bu eğilimde etkisi olmadığını belirlemişlerdir [20].

Literatürde girişimcilik özelliklerini belirlemeye yönelik, pek çoğu üniversite öğrencilerinde yapılmış çalışma olmasına karşın [21-23], çalışmamız sağlık teknikleri üzerinde, geniş bir örnekleme yapılmış ilk çalışmadır.

SONUÇ

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik hislerinin yüksek olduğu; öğrencilerin girişimcilik hislerinin yaşa, cinsiyete ve okudukları programa göre etkilendiği; buna göre 14 farklı programda öğrenim hayatına devam eden öğrencilerin girişimcilik hislerinin artırılması için girişimcilik farkındalığı yaratacak derslerin, ders müfredatlarına eklenmesinin faydalı olacağı; aynı zamanda çalışmanın kız öğrenci yoğunluğu fazla olduğu dikkate alınarak farklı popülasyonlarda tekrarlanmasının yerinde olacağı; ailedeki eğitim durumunun girişimcilik üzerine bir etkisi olmadığı; her ne kadar çalışmamızda anne baba öğrenim durumunun girişimcilik hislerini etkilemediği görülsede sağlık alanında girişimci öğrencilere ihtiyaç duyulduğu göz önüne alınarak ailede öğrencilerin farklı özelliklerinin ön plana çıkarılacağı girişimcilik faaliyetlerinin planlanmasının da yararlı olacağı düşünülmektedir.

Etik onay: 2022/01-40-46 Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu

Çıkar çatışması: Yazar çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal destek: Yok.

Teşekkür: Çalışmaya katılıp, görüşlerini paylaşan tüm öğrencilerime teşekkürlerimi sunarım.

Yazar Katkısı: Fikir: FH; Tasarım: FH; Veri Toplama: FH; Verilerin istatistiksel analizi: FH; Literatür taraması: FH; Makale yazımı: FH; Eleştirel inceleme: SM,TT.

KAYNAKLAR

1. Timmons JA. New Venture Creation, Entrepreneurship in the 1990s, 6th ed. Boston, McGraw Hill Press; 2004;5-12.
2. Saroğlu A. Bireysel Yenilikçilik Ölçeğinin hemşirelikte geçerlik ve güvenilirliği. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 2014.
3. Döm, S. Girişimcilik ve küçük işletme yöneticiliği. Ankara: Detay Yayıncılık; 2012.
4. Küçük O. Girişimcilik ve küçük işletme yönetimi, 7. baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık; 2014;26-30.
5. Akyurt N. Sağlık kuruluşlarında kalite ve akreditasyon yönetimi. Lambert Academic Publishing; 2017.
6. Aytaç Ö, İlhan S. girişimcilik ve girişimci kültür: sosyolojik bir perspektif. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2007;18:101-121.
7. Ökem G. Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde sağlıkta inovasyon TÜSİAD-t/2011/02/511, 2011; İstanbul.
8. Roncon PF, Munhoz S. Do nursing students have entrepreneur profile? Rev Bras Enferm. 2009;62:695-700.
9. Pan VL, Akay C. Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. NWSA Education Sciences. 2015;9:125-38.

10. Salminen L, Lindberg E, Gustafsson M-L, Heinonen J, Leino-Kilpi H. Entrepreneurship education in health care education. *Education Research International*. 2014;1-8.
11. Burns P. *Entrepreneurship and Small Business*. Palgrave; 2016.
12. Damanpour F, Wishnevsky DJ. Research on innovation in organizations: distinguishing innovation-generating form innovation adopting organizations. *Journal of Engineering and Technology Management*. 2006;23:269-291.
13. Gemlik N, Kır aç R. Sağlık yönetimi  ğrencilerinin girişimcilik özellikleri üzerine bir araştırma. *Kahramanmaraş S t c  İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2013;3:163-70.
14. Salik N, Kaygın E. Demografik değişkenler açısından Üniversite  ğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Kafkas  niversitesi  rneği. *KS  Sosyal Bilimler Dergisi*. 2016;13(1):145-168.
15. Saunders L, Thornhill, Research methods for business students. Second Ed. Prebtice-Hall inc; 2000.
16. Hisrich RD, Peters M. *Entrepreneurship*, McGraw-Hill Higher; 2002.
17. Bahar A, Koca al E, Arslan M, İnem AB,  imen ZS. Hemşirelik  ğrencilerinde girişimcilik düzeyi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019;3:529-534.
18. Söyler S,  avmak D. Sağlık alanında öğrenim gören  niversite  ğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin değerlendirilmesi: bir alan araştırması. *International Anatolia Academic Online Journal Health Sciences*. 2018;4(1):8-26.
19. Naktiyok A, Timuroğlu MK. Öğrencilerin motivasyonel değerlerinin girişimcilik niyetleri üzerine etkisi ve bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2009;23(3):85-103.
20. Abishov N, Yılmaz Y, Seydinbekuli D. Üniversite son sınıf  ğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel özelliklerin etkisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*. 2015;3(6):43-53.
21.  elik A, İnce M, Bozyiğit S. Üniversite  ğrencilerinin girişimcilik niyetlerini etkileyen ailesel fakt rleri belirlemeye yönelik bir  alışma. * mer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2014;7(3):113-124.
22. Doğan E. The Role of National culture on entrepreneurship: an assessment on the entrepreneurial culture of Turkey. *Social Sciences Research Journal*. 2016;5(1):98-110.
23. Lawan UM, Envaladu EA, Mohammad A, Wali NY, Mahmoud HM. Perceptions and attitude towards entrepreneurship education programme and employment ambitions of final year undergraduate students in Kano, Northern Nigeria. *Int J Educ Res*. 2015;3(11):229-242.